

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Kako rastline živijo in se redijo. — Pod črto: Držimo se rodne grude. — Okoli na planinah. — V boj proti peronospori. — O pomenu gnojišč. — Gospodarske drobtine. — Poročila o stanju hmelja. — Zborovanje podružnic in krajnih društev. — Iz podružnic in krajnih društev. — Uradno. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznanila.

Kako rastline živijo in se redijo.

Rastline rabijo za svoj razvoj solnčno luč, solnčno toploto, zrak, mokroto in redilne snovi v zemlji.

Brez solnca ni življenja na zemlji. Rastline vsesavajo takorekoč med rastenjem solnčno toploto v se in jo hranijo; ta toplota postane potem, ko rastlina razpade, zopet prosta. Tako na primer ni premog nič drugega, kakor shranjena solnčna toplota, ki je sijala in grela pred toliko tisoč in tisoč leti one rastline, iz katerih je premog. Velik del našega živeža ni nič drugega kakor kurivo, s katerim ohranimo našemu telesu stalno toploto 37° C. Živež se razkroji in razpade v želodcu, in solnčna toplota, ki je nekdanj naredila ta živež, postane zopet prosta.

Rastline ne rabijo zraka samo za dihanje, ampak večji del vsake rastline je sestavljen iz snovi, ki jih rastlina dobiva iz zraka. Zrak sestoji iz 79 delov dušika, 21 delov kisika in zelo neznatne množine (4 deli na 10.000) ogljenčeve kisline. Če bi več ljudi bilo dalje časa v kaki zaprti sobi, bi se morali kmalu zadušiti. Zakaj? Ker se pri dihanju porabi kisik, ki je v zraku (dušik služi samo v to,

da kisik razredči) in ker se pri dihanju dela ogljenčeva kislina. Kakor hitro ima zrak v tisočih delih en del ogljenčeve kisline, je strupen za vsak živalski organizem. In tukaj vidimo, kako pametno je v naravi urejeno gospodarstvo. Ogljenčeva kislina, ki je strup za ljudi in živali, rabijo rastline za hrano. Če sije solnčna luč na liste, se loči ogljenčeva kislina, ki je v zraku, v ogljik in kisik. Prvega porabijo rastline za svojo hrano, drugega pa zopet izhlapevajo, tako da gre zopet neporabljen v zrak nazaj. Na ta način si lahko razlagamo, kako so nastala velikanska skladišča premoga, ki so v zemlji. Pred mnogimi tisoči let je imel zrak zelo mnogo ogljenčeve kisline, tako da se živalsko življenje ni moglo razvijati; pač pa so se razvile velike rastline.

Tekom dolgega časa se je s tem, da so zrastle velikanske rastline (preslica je bila takrat tako velika kakor danes smreka) in s tem, da so nastale velike apnenske gore, zraku odtegnilo mnogo ogljenčeve kisline; tako se je pripravil zrak za živalske organizme.

Recimo, da pridelamo na jedni johi tisoč kg žita in 2000 kg slame. Če to zažgemo in pepel stehtamo, dobimo samo

108 kg. A kam je šlo ostalo? Nazaj v zrak, odkoder je tudi prišlo po večjem delu. Vse organske (to je: gorljive) snovi sestojijo iz ogljika, vodika, kisika in dušika. Če zgori kaka rastlina ali če jo porabi kaka žival za hrano, razpade in iz ogljika nastane ogljenčeva kislina, iz vodika voda, iz dušika amonijak in to so ravno tiste snovi, ki služijo rastlinam v hrano. V vseh treh slučajih je to, kar nazadnje nastane, jednako, le oblika je drugačna.

Uloga, ki jo igrajo rastline pri kroženju snovi, je ravno nasprotna oni, ki jo igrajo živali. Rastlina dela iz ogljenčeve kisline, vode in amonijaka, ki jih dobi iz zraka v zemlji, ogljene hidrate, masti in beljakovine ter istočasno kisik. Žival pa rabi vse te snovi za hrano, jih pojé, razkroji s pomočjo kisika, ki ga vdihava in dela pri tem ogljenčevo kislino, vodo in amonijak.

Tukaj vidimo večno, čudežno kroženje snovi, vidimo, kako vse, ki je bilo, raste, živi in se razvija, umrje, zgore, zgnije ali se razkroji, pride v zemljo ali v zrak, a pri tem nastanejo ravno one snovi, ki so potrebne za novo življenje. Smrt je le pot k novemu življenju.

Držimo se rodne grude.

Precej časa je že poteklo, odkar je izdal Julij Méline svojo znamenito knjigo „Vrnitev k rodni grudi“, ki spada med najboljša dela agrarnopolitične vsebine in sicer zato, ker hoče doseči nekaj zelo lepega, namreč, da nebi prebivalstvo dežele hitelo tako trumoma v mesta in zapuščalo rodno zemljo. Sedaj pa lahko poročamo o neki novi knjigi, ki ima sicer isti namen, ki pa ga hoče doseči s popolnoma drugačnimi sredstvi. To je knjiga* „*Bilder und Skizzen aus der Landwirtschaft*“, ki jo je napisal W. Marx, urednik „*Ökonoma*“. Na prvi pogled se bo mogoče marsikomu zdelo neumljivo, kako moremo primerjati namen te knjige z namenom, ki ga ima Mélinejeva knjiga. Potrebno pa je samo, da se malo natančneje pečamo s to knjigo in videli bomo, da ta knjiga lahko vzbudi zanimanje in veselje do

kmetovalstva. In to je pri tej knjigi zelo mnogo vredno, ker se zdi, da so danes razmere popolnoma obrnjene na glavo. Ljudje z dežele silijo v mesto in kar trumoma zapuščajo zemljo, ki jih je rodilo in dojila, meščani pa čimdalje bolj silijo na deželo. Marsikdo, ki bo vzel knjigo v roke in v njej čital n. pr. o poljedelstvu in živinoreji v starem veku, ko so bili kmetje spoštovani od najvišjih učenjakov in znanstvenikov, bo spoznal, da je znak neolikanosti in nazadnjaštva, če danes še marsikdo od zgorej gleda na kmeta. Že samo etična stran kmetijstva, o kateri govori Marx zelo bistroumno, bo brez izjeme vsakega bralca zadovoljila in ga zblížala s kmetijstvom, če mogoče ni sam kmetovalec. Naši kmetje pa še morajo biti prav posebej hvaležni pisatelju; kajti, če more sploh ktera knjiga dvigniti njihovo samozavest in njihov delavski ponos, ta knjiga je gotovo sposobna za to.

Da dokažemo to, kar smo ravnokar rekli, nam pač ni treba govoriti o po-

sameznih poglavjih (poljedelstvo, rastline in rastlinstvo, vinoreja, sadjereja, vrtnarstvo, živali, živinoreja, splošno gospodarske stvari, kultura, življenje, slike iz kulture in življenja i. t. d.), gotovo zadoštuje, če samo tu ali tam kaj drobnega povzamemo ali na kratko omenimo. Tukaj bi bil pred vsem zanimiv članek „kako je propadel italijanski kmet“, ki nam kaže staro zgodovinsko resnico, da je vsaka država v svojem obstanku navezana na trden kmetijski stan, da država s kmetom vred stoji in pade. Marx dokazuje to zelo bistroumno iz zgodovine. Po njem je začelo rimsko cesarstvo propadati, ko je prepustilo kmetijski stan slobodni konkurenci, ki jo je delalo žito, uvažano iz Sicilije, Male Azije in Egipta. Ko se je začelo rimsko cesarstvo razvijati po celem svetu, ko je postalo svetovno, je začelo nalagati kmetiskemu stanu mnogo in hudih davkov in ga je popolnoma zanemarjalo. Popolnoma upravičeno, pravi pisatelj, z ozirom na splošni današnji položaj kmetovalcev in zgodovino: „Res je sicer, da je lahko

* Izšla je na Dunaju pri Gerolda Karla sinu in stane 5 K.

Snovi, iz katerih obstoje vse stvari izmed živalstva in rastlinstva, je jako malo, a vendar se nam kaže toliko najrazličnejših oblik. Kako si to lahko razložimo? Nekako tako, kakor nam lahko slikar z istimi barvami in z istim čopičem naslika angelja ali hudiča, kakor nam pisatelj lahko z istimi črkami in peresom opiše svetnika ali kakega roparja. Ali vzamimo primer iz navadnega življenja. Nekaj kubičnih metrov peska se prav dobro izžge, tako da ne more potem v njih rasti nobena rastlina, ker ni v tem pesku nobenih redilnih snovi. V ta neploden, rodi pesek zakopljemo potem kako poginjeno žival, n. pr. svinjo. Ko je že popolnoma zgnilila, posejemo na ta pesek krompir, koruzo, žito. Rastline rastejo, se razvijajo in sedaj imamo svinjo zopet vrnjeno v obliki žita, krompirja, koruze. Na zemlji se nič ne izgubi, ali tudi nič, niti najmanjši prašek, ne nastane na novo; spremeni se samo oblika.

Dasi odtegnejo rastline med svojo rastjo zraku toliko redilnih snovij, morajo za uspešno rast najti tudi v zemlji primerno hrano in sicer dušik, kalij in fosforjevo kislino. A zakaj ne jemljejo rastline dušika, tega dragega gnoja, iz zraka, ki ga ima vendar 79%? Med vsemi rastlinami lahko edino detelja jemlje dušik iz zraka in ga daje še zemlji. Zato raste vsako silje po detelji tako lepo in zato ne moremo kmetom dovolj priporočati, da sejejo deteljo.

Mi kmetovalci smo tudi fabrikanti, ker spreminjamo surovine, ki se najdejo v naši zemlji, v zraku in v gnoju, s pomočjo naravnih razmer in obdelovanjem zemlje v snovi, ki se dajo porabiti, na pr. v žito, sadje, vino, živali i. t. d. Industrija se je nepričakovano visoko povzdignila, ker računi in ker ravna pametno in previdno s surovinami. Zato pa dosega tudi dan na dan večji dobiček. Ali pa lahko najdemo kje kakega tovarnarja, ki pusti, da ležijo surovine, iz katerih dela druge stvari, na dvorišču po vseh kotih, da gnijejo, da jih solnce prepeka in dež izpira? Ne, takega

neumneža ni, ker vsak tovarnar vé, da bi se na ta način v najkrajšem času uničil. In pri kmetovalcih je ravno narobe; velika večina kmetov pusti, da gredo dragocene snovi, ki so v gnoju, kratkomalo v nič. Če bi kmet videl, da kdo meče kruh od sebe, bi si mislil, da je mož neumen ali vsaj, da ni popolnoma pri zdravi pameti. Vsak kmet pa, ki pusti da sušita veter in solnce njegov gnoj, tako da mora na zadnje podorati golo suho steljo, ki pusti, da izpira deževnica in kapnica njegov gnoj in da teče gnojnica na cesto ali v potok, ta ne vrže samo enega kolača kruha od sebe, ampak kar cele cente kruha in mesa.

Časi so slabi in tekmovanje je prehudu, da bi mogle take nemarnosti še nadalje obstajati. Zelo zanimivo in poučno bi bilo, če bi kdo v številkah povedal, koliko 100.000 K gre zaradi take nemarnosti kmetovalcu v izgubo. Vsak kmet je že slišal ali bral o tem in lastna pamet mu pravi, da dobi več in boljšega pridelka, če je gnoj dober, in vendar je tako malo kmetov, ki bi se brigali za to, da bi si izboljšali svoja gnojišča. Zakaj je to tako? Ker naši kmetje premalo vejo, kako se mora pametno gospodariti in ker se vse premalo zanimajo za pouk v kmetijstvu. Če bi si naj kaj izboljšali, vidijo v prvi vrsti le stroške in skrb, koristi, ki bi jo imeli od tega pa ne vidijo. In vendar je skrajni čas, da začnemo misliti, kako bi izboljšali svoje gnotno stanje. Jeden način je ta, do zmanjšamo izdatke in zvišamo dohodke. Ker pa moramo računati s tem, da so izdatki dan za dnem večji, nam preostane še samo ena pot, da zvišamo svoje dohodke s pametnim gospodarjenjem. Da pa to dosežemo, moramo začeti vso stvar pri pravem kraju.

Kmet, ki hoče popraviti in povzdigniti svoje gospodarstvo, pride enkrat slučajno na neko razstavo živine. Tam vidi zelo lepa goveda, posebno pa lepe plemenske krave, ki jih na tihem primerja s svojimi. Da bi izboljšal svojo živinorejo, kupi za drag denar lepo brejo

ozira zasluži knjiga našo popolno pozornost.

Zato je menda pač samo ob sebi umljivo, če izrazimo željo, da bi ta knjiga ne prišla samo kmetu v roke, ampak tudi njegovim otrokom, ki hodijo v šolo. A ne samo to. Tudi mestni krogi, delavci, uradniki, učenjaki bi jo naj čitali, kajti tudi pri njih ne bo ostala brez vpliva. Pri tem moramo še posebej poudarjati, da ne sme ta knjiga manjkati v nobeni knjižnici takih učilišč in zavodov, v katerih se pripravlja naša mladina za kmetovanje.

To je popotnica, ki jo dajemo knjigi mi na pot širom sveta. Naj bi ta knjiga priborila kmetškemu stanu spoštovanje, ki ga tako zelo zasluži, ki se mu pa ne daje vedno. Mi želimo knjigi zelo mnogo uspeha. Naj bi jo čitali prijatelji in sovražniki kmeta, v prvi vrsti pa kmetje sami, katerim je namenjena.

Ne enim in ne drugim pa je ne bi priporočali, ako ne bi bili prepričani, da je knjiga priporočila vredna, da bo imela uspeh in da ga mora imeti. H. R.

plemensko kravo. Ali je začel ta kmet pri pravem kraju? Ne. On je namreč tam začel, kjer bi pravzaprav moral nehati. To se pravi: kdor hoče zrediti lepo živad, mora imeti mnogo tečne krme, če hoče to imeti, ne sme zanemarjati svojih travnikov, ampak jih mora pridno gnojiti, sušiti in poravnavati, če hoče gnojiti, mora svoj hlev in svoje gnojišče tako urediti, da ne gre gnoj v izgubo in če hoče tako delati, mora biti prepričan, da se tako delo tudi pošteno splača. Prepričan pa postane samo potem, če se je za svoje kmetijstvo tudi kaj učil in ne ve samo tisto, kar ima od svojega očeta.

Posnemajmo švicarske kmete, ki redijo na jednako velikem posestvu več in boljše živine ko mi. Švicarski kmet pa si uredi tudi hlev in gnojišče tako, da mu ne gre nič v izgubo. Pet do šestkrat v letu pelje gnojnico na travnike, a zato tudi tri do štirikrat kosi. Ravno gnojnica, ta dragoceni gnoj, gre pri naših kmetih navadno popolnoma v izgubo. Naj si torej vsak pameten kmet naredi za gnojnico jamo in nastavi tudi sesalko. Naj boljša sesalka je ona iz štirih lesenih desk, ki si jo lahko naredi tudi kmet sam ali pa mu jo naredi kak rokodelc. Stane pa približno 30 K. Najboljše je, če si jo kdo naroči za vzorec, drugi pa si jo dajo po njej narediti. Jaz rabim tako sesalko že nekaj let; dà se lahko prenesti, se ne zamaši nikdar in vleče celo tako gosto godljo, da bi jo lahko basali z lopato. Taka sesalka zadostuje tudi za več posestnikov in nikakor ni potrebno, da bi moral imeti vsak svojo. Podrobnosti, kako se napravi, postavi in rabi, povem vsakomur rad.

Goričan, potovalni učitelj, Maribor.

Okoli na planinah.

Skoro pri vsaki planšarski koči najdemo ograjen pašnik, tako imenovan ókol. Ta je za vsako redno urejeno planšo potreben: zelena krma se daje molznim kravam v hlev, suha pa se shranjuje za slabo vreme, slano ali nepričakovano sneg, ali tudi za slučaj, da se mora kako živinče, ki je zbolelo, postaviti v hlev in tam krmiti.

Če ima gospodar na planini dovolj suhe krme, lahko v spomladi prej zažene živino na planino, lahko v jeseni dalje tam ostane in si na ta način prihrani doma zelo mnogo krme. Na nekterih planinah muravskega okraja, na pr. na krakaudorfski, ni nobenih okolov in planinci morajo večkrat krmo na planše voziti, ali celo nositi, če ne morejo zaradi hudih nalivov in globokega snega voziti.

Na nekterih planšah, na primer na združni v Rantenwinklu, je sicer mnogo okolov, a vsi so premajhni, tako, da se mora večkrat voziti ali tudi nositi suha krma na planšo.

Splošno naj bo ókol tako velik, da lahko vsa živina, ki je na planši, ostane cel teden v hlevu; za 50 glav zadostuje en hektar okola popolnoma.

Pri vsaki planši se lahko tak ókol na novo naredi ali zveča, tako da se lahko dobi potrebna množica krme. Mnogi člani kake združniške planše pa

se bojé, da bi bili s tem, da se napravi ali poveča kak ókol, drugi upravičenci prikrajšani. A poglejmo si enkrat prostore okoli planinski koč. Kaj raste tam? Ali nič ali pa plevel, n. pr. kropiva, planinska kislica, preobjeda in take rastline. Če se tak prostor ogradi in primerno obdela, potem nimajo drugi, ki tudi smejo goniti na planino past, pač nobene škode.

Zato se naj planinci pogovorijo in naj privoščijo vsakemu sosesstniku toliko prostora, da si bo lahko uredil ókol, in da bo imel za svojo živino, ki prezimi v hlevu, dovolj krme na planini.

Za užitek takega ókola, ki ostane vedno last zadruga, mora plačati vsak posestnik neko svoto za kvadratni meter kot nekako najemnino, ki se porabi za zboljšanje skupne paše in za pokritje skupnih izdatkov.

Tako se lahko izrabi večja paša, ki je bila prej brez vrednosti, skupni paši pa se s tem prav nič ne odtegne.

V okraju Murau navadno pri združnih planšah ókoli in koč, kakor tudi ostale stavbene parcele navadno niso združna last, ampak zemljiškoknjižna posest posameznih upravičenih posestnikov planš in se torej lahko prosto prodajajo.

Če se nato še vsak planinec za veže, da bo v interesu združne planše krmo, ki jo pridela na planši, tudi tam skrmil in da je ne bo vozil v dolino ali celo prodal, da bo gnoj za ókol in pašo pametno rabil, potem ne bo nihče, ki ima ž njim vred pravico do planinske paše, trpel škode, ampak bo imel prej korist od tega.

Kako se napravi tak ókol?

Ko smo našli za tak ókol primeren prostor, najboljši v največji bližini planšinega hleva — da se lahko gnoji, je zelo dobro, če leži pod hlevom — izkopljemo kamenje in panje in poravnamo tla kolikor mogoče, kar nam bo za nadaljnje obdelovanje zelo ugodno; najboljši je, da kar v začetku več delamo, kakor pa da bi si pozneje leto za letom vedno kvarili koso na kamenju in kocenju.

S tem delom se lahko začne že v spomladi, kakor hitro se je zemlja odtalila.

Potem ogradimo dotični prostor in ga pri združnih planinah še zaznamujemo s kamenjem. Ko delamo plot, moramo gledati na to, da bo tako močen, da ne bo mogla živina, ko se pase, skozi njega; tudi je zelo dobro, če je tako visok, da ga nobena divjačina ne more preskočiti. Najboljši je, če je plot kolikor mogoče iz kamenja in žice, da si prihranimo kolikor je mogoče lesa. Paziti moramo, da se ne bodo rabila za plot ravno najlepše raščena debla, ker bi nam to škodovalo; to se godi posebno pri onih gospodarjih, ki se ne brigajo za tako delo in pustijo, da hlapec dela plot. Štajerska ima sicer zelo mnogo in jako velike gozde, a v kljub temu bi moralo biti gozdov kmalu konec, če bi se tako ravnalo ž njimi.

Izkopano kamenje zložimo s prstjo in mahom v zid, ki nam daje zelo cen in skoro večno trajajoč plot. Tisto delo, ki bi ga rabili za posebno grajenje plota, lahko porabimo za zboljšanje planše.

Prostor, ki smo ga dobili na tak način, pustimo, da se ali sam poraste — naraven ókol — ali pa ga obdelamo in posejemo — umeten ókol.

Naraven ókol ima to prednost, da rastejo v njem samo take rastline, katerim je dotično ozračje in podnebje ugodno. Slabo pa je pri tem to, da raste na njem malo trave in da se plevel ne iztrebi.

Če si hočemo urediti umeten ókol, potem moramo zemljo prekopati ali na položnih krajih s kakim lahkim pljugom preorati. Tako delo se vedno izplača.

Najtežavnejši posel pa je izbira primernih rastlin, ki jih hočemo posejati. Izbrati moramo pri tem take, ki se prilagodijo zemlji, podnebjju in višini, v kateri jih mislimo posejati. Velika večina naših planinskih rastlin ni ravno izbirčna, ker raste na apnenih in tudi na skalnih tleh. Glede podnebja in visočine pa moramo biti pri izbiranju rastlin zelo oprezni; zima je navadno dolga, visok sneg krije planine, poleti je mnogo dežja, po noči so hude slane in viharji. Rastlina ima za se samo 16 tednov ugodnega vremena; v teku tega časa se mora razviti, cvesti in roditi sad.

Zato moramo sejati samo take rastline, ki so kos vsem tem nezgodam in ki se razvijejo popolnoma v tem kratkem času. Da iztrebimo vsak plevel, je zelo dobro in to se tudi v učnih knjigah priporoča, da sadimo v ókolu prej jedno ali dve leti krompir. Žalibog se to pri nas ne da povsod narediti, ker ne raste krompir pri nas navadno več v višini 1500 metrov.

Za setev se mora izbrati seme trpežnih rastlin. Pri tem se postopa tako, da se vzame $\frac{1}{5}$ deteljčinega semena in $\frac{4}{5}$ visoko in kratkostebelnih rastlin. Tudi je dobro, če se skupno s to semensko mešanico zagrebe poletno žito in dobro zavelači v zemljo z železnimi grabljami.

Skoro pri vseh planšah v muravskem okraju manjka pravilno gnojišče in jama za gnojnico. Gnojnica teče navadno od hleva naravnost v ókol in dela zemljo pregnojeno, tako, da ne raste na njej nič drugega ko kropive, planinska kislica i. t. d.

Na mnogih planšah v krakovski dolini se moker gnoj v jeseni pusti, da zmrzne, zmrznjenega zapeljejo po zimi v dolino in tam gnojijo travnike. Da gnoj travnikom dobro dene, to kmet vidi, da pa na prav roparski način zlorablja svojo planino in si s tem zelo škoduje, tega pa ne vidi.

Gnoj se mora na vsak način tam pustiti, kamor spada — na planini — da lahko tako in tako že suho in izmozgano zemljo oplodi in zboljša. Zato se naj tudi krma, ki smo jo na planini pridobili, tam skrmi in ne vozi domu kakor se to večkrat godi. Planina rabi tudi gnoj in ne more samo dajati, ne da bi se tudi njej kaj dalo.

Gnojnica, ki jo zapeljemo na planšo, vpliva hitreje, gnoj bolj počasi, a zato bolj trajno. Če gnojimo pametno z gnojnico in gnojem, potem ne rabimo nobenih umetnih gnojil; če pa vidimo, da izginja detelja in da se pokaže plevel, kakor n. pr. kropive, regrat, potem ima zemlja premalo fosforjeve kisline in gnojiti moramo z umetnim gnojilom, ker fosforjeva kislina „vleče deteljo iz zemlje“.

Nadalje moramo ókol tudi pravilno zamakati, oziroma sušiti. Predaleč bi nas privedlo, če bi hoteli o tem natančneje govoriti. Če hočemo kaj takega napraviti, se moramo vprašati: Stroški so tako veliki, dobiček se za toliko zviša, ali se splača delo? Večkrat ni niti kako obširno delo potrebno, ampak zadostuje samo, če se en navaden jarek potegne in kmalu bomo videli, da je izginil plevel in da so se pokazale druge, koristne rastline.

Nektere rastline, ki so živalim naravnost škodljive, n. pr. volčja jagoda, iztrebimo le s tem, da jih naravnost izkopljemo. Večkrat zadostuje tudi pri različnem plevelu samo to, da ga poplavimo z vodo in odmrl bo, ker ljubi suho zemljo.

Vsako delo, ki se izvrši na planši se bogato plača in vsak kmet je vesel, če lahko za 14 dnij prej gre z živino na planino, ker nima doma krme; potem mu ni treba krmiti slame iz postelje in strehe, da mu žival glada ne pogine. Taka živinoreja ni pametna; žival mora priti zdrava in kreпка na pašo!

B. Fest,

c. kr. okrajni živinozdravnik.

V boj proti peronospori.

Pač ne poznamo dandanes hujše uime za naše vinograde, kakor je peronospora. Slobodno trdimo, da je posebno v začetku nastopa te bolezni — pred dobrimi 20 leti — ta škodljivka uničila več naših lepih vinogradov, kako filoksera ali trtna uš. Gotovo se je pa tudi prepričal dandanes že vsakteri vinogradnik, da je ves naš trud z vinarstvom zastonj, če se škropljenje naših vinorodnih gorc temeljito ne izvršuje.

Če se hočemo sploh uspešno boriti proti kakemu škodljivcu, je neobhodno potrebno, da škodljivca dobro poznamo. Poznati moramo celi razvoj bolezni, na vsak način pa pogoje ali okolščine, pod katerimi kaka bolezen močnejše ali slabije nastopi. Da povzročuje to bolezen takomenenovani „smod“, majhna glivica, imenovana „*Peronospora viticola*“, bode menda vsakemu vinogradniku več ali manj znano, pač pa marsikteri ne vé — ali če tudi vé, se to dejstvo nikdar dovolj ne vpoštevava — da potrebuje ta glivica za svoje uničujoče delo solčno toploto in vlago, posebno v kratkih presledkih.

Radi tega nastopi peronospora le tedaj močno, če imamo tako vihravo, spreminjajoče solčno in deževno vreme, ko se pogostokrat menjuje — mnogokrat večkrat na dan — dež in gorko solnce. Od takega vremena je tedaj odvisno, če nastopi peronospora močno ali slabo. Odvisno je nadalje od časa, kedar tako kritično vreme nastopi, če nastopi bolezen že v mesecu maju ali juniju, ali pa v poznejših mesecih. Dokler imamo dalje časa solčno in suho vreme, potem pa zopet dalje časa hladno in deževno, nam se nikakor ni bati močnega nastopa peronospore.

Vsakdo se gotovo spominja, da smo imeli predlanskim že v mesecu maju in juniju tako spreminjajoče vihravo vreme in nasledek je bil, že koncem meseca junija je nastopila peronospora izvanredno močno. A lansko leto je bilo tako vreme

v juniju in začetkoma julija in bolezen je zopet po nekterih krajih močno nastopila koncem julija in avgusta.

Gotovo je torej vsakemu jasno, da nikakor ne velja pravilo za vse slučaje, tolikokrat in tolikokrat škropi in zopet, v tem času in v tem času škropi, da celo ne velja v vsej slučajih pravilo: tako močno in tako močno raztopnino galice moraš napraviti, ampak vse je odvisno od vremenskih razmer, če tako, za razvoj peronosporne ugodno vreme sploh nastopi in v katerem času nastopi. Če bi se to dejstvo bolj praktično vpoštevalo, bi si marsikteri v mnogih slučajih prihranil stroške za večkrat nepotrebno pogosto škropljenje, a na drugi strani se mnogokrat obvaroval zelo občutne škode po peronospori.

Da se pa bolj gotovo obvarujemo vsakoletne škode po peronospori in z ozirom na to, da se posebno v zadnjih letih v mesecu maju in juniju navadno pojavi spreminjajoče solnčno in deževno, vihravo vreme, storimo najboljše, če škropimo sploh vsako leto redno trikrat in sicer: prvokrat v času od sredine do konca maja, ko dosežejo mladike dolgost 10 do 25 centimetrov, drugokrat v času od začetka do sredine junija — torej pred cvetom — intretjekrat po cvetu, od začetka do sredine julija. Strogo nam je paziti na to, da so trte na vsak način prej poškopljene, ko začnajo trosi glivice na zgornji strani listov kaliti in svoje uničujoče delo opravljati, kajti če škropimo še le potem, ko so trosi glivic večinoma že vskalili in listno kožico že predrli, je zastoj naše delo; teh listov ne rešimo več, k večjemu iste, ki so v zadnjem času pognali in še niso napadeni. Ker bi bilo tedaj za marsikterega težko določiti, kedaj se bodo počele glivice razmnoževati, držimo se redno trikratnega škropljenja v ravnokar označenem času.

Kar zadeva močnejšo ali slabejšo raztopnino galice, ki jo rabimo za škropljenje trt, dosežemo čisto povoljni uspeh, če rabimo za vsakokratno škropljenje samo 1% galice, to se pravi: na vsakih 100 litrov vode vzemimo 1 kg galice in 1½ apna. Strogo nam je paziti nato, da se galica dobro veže z apnom, da dodamo dovolj apna, ker nam tekočina drugače opali nežne mladike. V svrhu preskušnje rabimo z uspehom beli fenoltaleinpapir; če ga namočimo v raztopnino galice z apnom in postane popolnoma rdeč, je dovolj apna zraven in škropimo slobodno. V to svrhu rabi se lahko tudi rdeči lakmuspapir, ki se dobi v vsaki lekarni; tega namočimo v tekočino in mora postati čisto modre barve.

Trikratno škropljenje z 1% raztopnino modre galice zadostuje tedaj popolnoma v navadnih, normalnih letih, ko peronospora ne nastopi prehudo. Če pa nastopi izvenredno kritično vreme — torej dalje časa skoro vsaki dan dež in solnce, kakor predlanskim meseca maja in junija — pa storimo dobro, ako se hočemo popolnoma obvarovati škode, če škropimo od polovice maja pa do konca julija najmanj vsakih 14—21 dni, torej 4—6 krat, ker pri pogostem in močnem deževnem vremenu ne drži galica več kakor 14 to 21 dni. Ker pogoste in hude plohe galice

kmalu izperejo, je zelo dobro, če za drugo in poznejša škropljenja napravimo bolj močno galico, torej 1½—2% s primerno primesjo apna, da dalje časa drži. Sploh pazimo na to, kakor hitro nastopi tako kritično vreme, škropimo takoj vsakih 14—21 dni, če bi tudi nastopilo še le v juliju; ko pa zopet preneha, pa prestopimo zopet s škropljenjem v stari navadni tir. Naravno je torej, da je tako pogosto škropljenje odvisno od tega, če tako vihravo vreme sploh nastopi, kakor tudi okolščina, če smo primorani tako pogosto škropiti pred cvetom ali po cvetu, odvisi od tega, če tako vreme nastopi že v maju ali juniju, ali pa v prvi polovici julija.

Za prvo škropljenje pa zadostuje v vseh slučajih samo 1% raztopnina.

Če smo imeli pa nesrečo, da nam je peronospora v pretečenem letu močno opalila trsje, smemo z gotovostjo računati na to, če ne bomo posebno pazili, da nam letos peronospora v mesecu juliju ali avgustu čisto gotovo napade tudi grozdje in se bode začelo to sušiti — kljub temu, če bomo tudi listje sveže ohranili. Da se temu ubranimo, moramo letos prvokrat škropiti takoj ko mladike dosežejo dolgost do 10 cm, potem pa še 2—3 krat, kakeršno pač vreme nastopi. Seveda če nam je peronospora grozdje opalila že v pretečenem letu, moramo to timbolj storiti.

Nadalje če se nam je prigodilo v pretečenem letu, da se nam je grozdje takoj po cvetu osipalo in posušilo — kajti tega ni vsekdar kriva prekratka rez ali deževno vreme v cvetu, ampak mnogokrat tudi peronospora — preprečimo v tem letu mnogokrat to nezgodo s tem, da neposredno pred cvetom, t. j. 4—5 dni, mladike posebno prozdice, prav skrbno in močno poškopimo.

Da se raztopnina galice na ta način najbolj praktično pripravi, da se par ur pred rabo vrečica z galico polovico v vodo obesi (zgornja polovica vrečice z galico naj bode nad vodo) in gotova množina apna razredčeno in precejeno zraven primeša, pač ni potrebno natančneje razpravljati.

Seveda se končno mora delo škropljenja temeljito izvršiti. Ker so novi nasadi povsod v vrstah, je seveda natančno opravilo omogočeno. Ko gre delavec s škropilnico med dvema vrstama, naj vedno pazi še le to, da poškopri vsaki trs obeh vrst ali redov prvič pred seboj in potem na znotrajnji strani, levo in desno; ostale dve strani vsakega trsa se poškopirajo, ko gre delavec med sosednima vrstama nazaj. Zatorej mora delavec, če škropi med dvema vrstama tje, škropiti nazaj grede na vsak način med sosednima vrstama, da se pota po dveh sosednih vrstah redno križata in se tako vsaki trs, ne da bi bilo potrebno še posebno na to paziti, od vseh štirih strani temeljito poškopri. Torej če je delavec škropil med dvema vrstama v eni smeri, ne sme nikdar med sosednima vrstama škropiti zopet v isti smeri, ampak vedno nasprotno. Pri takem natančnem postopanju se sploh ne prigodi, da bi ostal nepoškopljen kateri trs; delavec, ki se med škropljenjem nazaj obrača in trsje ob enem tudi od zadnje strani škropi, ne bode izvršil delo natančno.

Da se škropljenje natančneje in hitreje izvršuje, naj ima če mogoče razprševalec pri škropilnici do 45° zakrivljeno obliko, da pada vsled tega tekočina pri vsaki visokosti trsa, brez posebnega napora delavca, naravnost v navpični smeri na listovo ploskvo. Tudi se naj strogo pazi na to, da bode trsje v resnici poškopljeno, ne pa polito, kajti le tedaj drži škropljenje dalje časa (kar je posebno važno v času močnih in pogostih nalivov), če se tekočina prisuši na listih le v majhnih, rosi podobnih kapljicah.

V Rajhenburgu, 11. maja 1907.

Martin Cerjak,
ekonom v Rajhenburgu.

O pomenu gnojšč.

Na Štajerskem se vedno bolj uvažuje pomen, katerega ima za rastlinstvo boljše gnojenje. Doseženi uspehi primernejšega gnojenja vzpodbujajo k vedno večji uporabi gnojil, kar dokazuje ravno dejstvo, da rapidno narašča poraba (konzum) rastlinskih redilnih snovij v različnih koncentriranih gnojilih, osobito pa v fosfatu in kalijevem gnojilu. Dušikova gnojila danes še zelo podcenjujemo, kar nam je na škodo. Ako pa hočemo doseči, da bodo kmetijska posestva na Štajerskem dajala največje mogoče dohodke, tedaj je danes rabljena množica rastlinskih redilnih snovij v umetnih gnojilih še vedno mnogo premajhna. Seveda stanejo te rastlinske redilne snovi precej denarja. In ta denar gre navadno iz dežele, deželi torej odpadejo dotične svote. Za vsakih 100 kilogramov fosforove kisline se plačuje pri nas po 35 do 57 K in za vsakih 100 kilogramov kalija 33 do 50 K.

V krmji, ktera se vsakoletno na Štajerskem pridelava, torej v zelenju (seno in otava), v detelji, v pesi, kar se večinoma porabi za domačo živinorejo, je 275.400 meterskih centov dušika, 312.000 meterskih centov kalija in 66.900 meterskih centov fosforove kisline. Dušik, kateri se v koncentriranih gnojilih, osobito pri obdelovanju travnikov, vobče še ne rabi, nastane iz čudovitega delovanja grudic in zemeljskih bakterij, ne oziraje se na oni del dušika, kateri prihaja v zemljo ob enem s padavinami (dež, toča, sneg). Veliko množico kalija in fosforove kisline pa daje stara zemeljska moč, oni deli zemlje, kateri se sami od sebe ne morejo več izpopolnjevati; zgoraj navedena množica se zemlji odvzame z različnimi vrstami krme. Od teh rastlinskih redilnih snovij gre, poleg neizogibnih izgub pri obdelovanju z gnojili, kmetijskemu premoženju za vedno v izgubo okoli 40 odstotkov dušika, 12 odstotkov kalija in 30 odstotkov fosforove kisline, vse to v pridelkih živinoreje, kakor v mesu, v mleku i. t. d., kajti ti pridelki se navadno izvažajo, se porabljajo navadno v mestih, torej navadno izven produkcijskega kraja. Ostanek, 165.240 meterskih centov dušika, 274.000 meterskih centov kalija in 46.830 meterskih centov fosforove kisline, kateri po primerno znižanih tržnih cenah znaša velikansko svoto 33.815.050 kron, ostane v živalski ekskrementih (odpadkih) kmetu ohranjen za nadaljnjo uporabo; k množici je prišteti pa še vse one rastlinske redilne snovi, ktere se nahajajo v nastelji. Štajersko kmetijstvo — odvisno od zadost-

nega gojenja rastlinstva! — ima veliko in nujno nalogo, da ohrani te velike vrednote za obdelovanje z gnojem, upoštevaje vse temeljne tozadevne točke, katere je raziskovanje do sedaj spoznalo za dobre. Kako je sedaj s to stvarjo? Razumno, primerno obdelovanje in ravnanje z gnojem je nekaj tako redkega, da lahko trdimo, da tega na Štajerskem vobče še ne poznamo. Letno gre gotovo več kakor polovica vrednosti rastlinskih redilnih snovi v hlevnem blatu v izgubo, torej nad 17.000.000 kron. Velika večina rastlinskih redilnih snovij gre v raznih vodnih tokih v tujino, to gre kmetijstvu navadno popolnoma v izgubo ali pa se nabere pozneje na oni zemlji, kamor je tekočina z gnojišč direktno napeljana, nabere se tukaj mestoma pogosto v preveliki množici, kar končno več škoduje nego koristi. V tem oziru treba brezpo- gojno korenite izpremembe, ako hočemo domače kmetijstvo res povzdigniti. Ta temeljni pogoj moremo izpolniti v naj- krajšem času. Ljudstvo večinoma sledi temu vprašanju z velikim zanimanjem, ker ve gnoj vedno bolj ceniti. Ako bi se to zanimanje bolj vzpodbujalo, našli bi je v najkrajšem času splošno pri vseh. Mnogokje je slišati želje in voljo, da bi se naredilo redno in dobro gnojišče, toda velika večina si pri tem ne ve pomagati. Samo načrti in pouk v tem oziru nič ne koristijo; s tem se ljudi pač vzpodbuja, toda uresničenje teh načrtov je tako dolgo nemogoče, dokler nimamo vzornih gnojišč in pa takih ljudij, kateri bodo znali te načrte uresničiti. Vsakdo, ki si želi na- praviti novo gnojišče, bi rad naredil isto tako, da bi bilo kolikor mogoče najbolj primerno in dobro. S 36.000.000 g hlev- skega gnoja lahko pognojimo 1.124.000 m²; če računimo po 10 glav živine pri vsakem gnojišču, mora biti okoli 28.100 gnojišč. Podjetniki, ki so do sedaj tuintam prevzeli tako delo, so morebiti v stavbenotehničnem oziru, toda kmetijskim, poljedelskokemič- nim in biološkim razmeram oni ne vedo ugoditi. Da se take težkoče odpravijo, bilo bi najboljšo: 1. z znanstvenega, praktičnega in kmetijskega stališča zbrati vse pogoje za primerna gnojišča in za primerno ravnanje z gnojem; 2. vzgojiti primerno število podjetnikov, ki bodo vse to prav razumeli in znali v vsakem slučaju tudi izvesti, ljudij, ki bi prevzeli napravo gnojišč; 3. v mnogih krajih napraviti vzorna gnojišča v vzpodbujanje; 4. pra- vilno ravnanje z gnojem odlikovati in s tem navajati k boljšemu, kakor se je to tudi v mnogih drugih slučajih za- sledovalo z odlikovanji in se tudi doseglo.

K točki 2. je pripomniti, da je po- trebno ustanoviti za stavbene podjetnike ali za krajevne zidarje posebne tečaje, v katerih bi se le-ti vsestranski teoretično in praktično seznanili z vsemi pogoji pri- mernih, pravilnih gnojišč. Ko so doka- zali zadostno znanje celega vprašanja, bilo bi potrebno, da se absolvente teh tečajev povsod priporoča. Tozadevno pa bi morali ostati v zvezi z nekakim nad- zorstvom ali s kako korporacijo, in bi se jih moralo od časa do časa tudi nadzo- rovati. Slednji bi morali tudi priskrbo- vati kolikor mogoče kumulativno ves potrebni material, da izostanejo vsi ne- potrebni za poedinca težki izdatki, tako

da bi se naložilo v velikem ljudskem podjetju le toliko kapitala, kolikor je ravno neobhodno potrebno. Kakor hitro se bodo ustvarile take razmere, ohranjene bodo v najkrajšem času kmetijstvu veli- kanske vrednote, njega produktivna zmož- nost bi se močno povzdignila, s tem pa tudi blagostanje vse dežele. Nadaljnje izpopolnjenje pa bode seveda še vedno zahtevalo večjo porabo onih umetnih gnojil, katere treba kupovati.

V Mariboru, dne 12. maja 1907.

I. Bellé.

Gospodarske drobtine.

(Notranjec.)

Neprijetni gosti na kokoših.

V suhem kotu kokošjega hleva na- pravimo kup pepela, kateremu primešamo žveplenega cveta. V tem kupu se kop- ljejo kokoši in izgube živalice, ki žive na njih. Iz istega vzroka je treba vsako leto pobeliti kokošji hlev in grede, na katerih stoje kokoši, s kropom popariti.

Za fukcije

ki krase okna, se priporoča zemlja iz štirih delov starega sprstenelega kravjeka in enega dela bolj debelega peska. Cveto sicer tudi v drugi zemlji, vendar se tako krasno ne razvijajo.

Kdor hoče imeti star zid zaraščen

naj si kupi seme japonskega hmelja. Ja- ponski hmelj sejemo v topli gredi in pre- sadimo koncem meseca maja na plano. Japonski hmelj raste hitro in ima gosto listje.

Ribje meso.

V primeri z mesom sesalcev in tičev se ribje meso premalo ceni. Meso vseh rib je bogato beljakovine, nekatere ribe imajo mnogo maščobe. Zaradi teh se- stavlin je jasno, da se vrednost ribjega mesa podcenjuje. Predsodek proti ribjemu mesu izvira iz tega, ker izgleda meso belo.

Kakšen krompir naj sadimo.

Največ krompirja dobimo, če izberemo za seme srednjevelik, zdrav, nenasekan in neprerezan zrel krompir. V vsakem očesu so trije popki, glavni popek po- žene najprej in najmočnejše. Druga dva popka poženeta slabše. Dognali so s po- skusi, da rastline izrasle iz drugih dveh popkov slabše rode kot iz prvega popka, da na krompirju zraslem iz tretjega popka dostikrat sploh sadu ni. Zato je najboljšo, da krompir sploh ne kali pre- zgodaj. Zato naj krompir za seme ne ostane v gorki kleti, ampak ga shranjujemo v zračnem kraju, n. pr. v kašči ali na podu, kjer ne zmrzne. Dobro je tudi, če spomladi okna pri kleti nekoliko od- premo da klet ni pregorka. Mnogi po- skusi izpričajo, da zveneli krompir za 10—30% boljše rodi kot krompir, ki je kalil v kleti.

Saje kot gnojilo.

Saje naj ne vržemo na kup, ampak jih lahko na drobno raztrosimo čez rast- line. Saje imajo vsebi mnogo dušika in ta vpliva na rast ugodno. Paziti je le treba, da liste posameznih rastlin s sa- jami predebelo ne pokrijemo: preveč saj na listih deluje kot strup.

Ali je karbolinej dober za drevje?

Posestnik piše. Na vrtu imam 14letno jablan, ki zaradi tega ni obilo rodila, ker je bila polna krvavih uši. Večkrat sem rane izrezal, (ali je našel črve pod skorjo, ne pove) in zamazal s kravjekom in ilo- vico. Vendar sem se bal, da bi mi uši uničile drevo. Zato sem predlanskim na- mazal drevo s karbolinejem. Vspeh je bil dovoljen. Drevo je lepše rastlo. Dokaz temu tudi to, da je skorja spodnje veje, ki je bila zaradi rane krog veje le še nekaj milimetrov široka, razširila v 1 letu za 1/2 cm in je bilo torej za sok, ki prehaja skozi skorjo v vejo že precej prostora. V septembru tega leta sem mislil: „Mladike so dovolj močne“, in namazal sem drevo spet s karbolinejem. Tedaj pa je bilo prekmalu: Karbolinej mi je požgal mladike, ki niso letos več ozelenele.

Žico nategniti ni lahko delo.

Zelo praktičen je sledeči način: Pre- vrtniti je treba enokolnico (karjolo) in žico oviti spredaj pri kolesu krog osi. Če hočemo žico nategniti, zavrtimo kolo. Kadar je nategnena, vtaknemo v kolo les, da ga žica ne potegne nazaj. Takrat pritrdimo nategneno žico na kol.

Kompost

je dober za rabo že čez leto dni, če kup večkrat prekopljemo. Kadar ga pre- metavamo, odrezujemo kup od vrha do tal, da se bolje premeša. Vsake tri mesece storimo to in dodamo pri tej priliki še straniščenega gnoja. Smeti, pepel itd. se razkroje v črno prst, ki je izvrstno gnojilo za drevesa, travnike, pašnike.

Poročila o stanju hmelja.

Žalec v Savinjski dolini, 5. junija 1907.

(Prvo poročilo južnoštajerskega hmelarskega društva). Ker je bila zima zelo dolga in je sedaj mrzlo in mokro vreme, se hmelj v mnogih nasadih ni mogela prav razviti in je zaostal v rasti; zato ni stanje hmelja povsod enako, posebno ker se v mokrih legah ni moglo o pravem času začeti z delom. Hmelj je dosedaj zdrav in brez mrčesa.

Vodstvo hmeljarskega društva.

Zborovanja podružnic in krajnih društev.

Sv. Jurij ob juž. žel. Kmetijska po- družnica bo priredila sledeča potovalna predavanja: 16. junija na Ponikvi, 23. junija v Dramljah, 21. julija pri Sv. Juriju ob juž. žel. Na zadnjih dveh zborovanjih bo govoril gospod potovalni učitelj Jelovšek Martin. Člane in tudi nečlane vabimo, da se mnogobrojno udeležijo zboro- vanja.

Iz podružnic in krajnih društev.

Sv. Jurij ob juž. žel. (Ustanovni občni zbor.) Dne 20. maja t. l. se je otvorila kmetijska podružnica Sv. Jurij ob juž. žel. v navzočnosti člana osrednjega odbora, gospoda glavnega tajnika Juvana. Ker je bil načelnik podružničnega krožka, gospod cesarski svetnik dr. Gustav Ipavic odsoten, je otvoril njegov namestnik, gospod Jožef Podgoršek zborovanje

ob 1/2 9 uri predpoldne, in pozdravil odposlanca osrednjega odbora štajerske kmetijske družbe, gospoda glavnega tajnika Juvana in mnogoštevilno navzoče člane šentjurske podružnice. Nato je pozdravil navzoče gospod glavni tajnik Juvan v imenu osrednjega odbora in je želel zborovalcem mnogo uspeha. Nato je govoril gospod glavni tajnik zelo zanimivo in poučno o stališču, ki ga zavzema kmetijstvo do nove volilne reforme in je povdarjal, da je prišel sedaj čas zastopanja interesov. Samo oni stan more kaj pričakovati, ki je v organizaciji združen, ki se zaveda svojih stanovskih koristi in dolžnosti, ki stavi upanje v samopomoč in ki dela, ne oziraje se na narodnost ali politično prepričanje, skupno v kaki stanovski organizaciji. Pokazal je na vzgledu socijalne demokracije, te nevarnosti za naše kmetijstvo, kaka moč se lahko doseže s stanovsko organizacijo. Na dalje se je povdarjalo, kako nujno je potrebno in da je častna dolžnost vseh od kmetovalcev izvoljenih zastopnikov, da se združijo v močno agrarno zastopstvo, da se združijo v močno agrarno zvezo. To je tem bolj potrebno, ker se bodo kmalu obravnavala v državnem zboru za naše kmetovalstvo velepomembna in važna vprašanja, kakor trgovinska pogodba s Srbijo in Ogrsko. Če ne bodo tukaj poslanci združeno nastopali, se zna zgoditi, da pride 60—80.000 glav klavne živine v Avstrijo in da bode zato cena živini padla. Važno pa je tudi še vprašanje glede Ogrske, ki se je samo po naši zaslugi in pomoči vzdignila, a nas toliko stala, da je klic „Proč od Ogrske!“, ki se danes med agrarci dan za dnem bolj močno in večkrat čuje, popolnoma upravičen. A še več drugih važnih točk je, ki nas silijo v to, da pričakujemo rešitev našega kmetovalca le od obširne in temeljite agrarne reforme. Da se bo ta reforma enkrat izvršila, za to skrbi štajerska kmetijska družba. Gospod govornik pozivlja navzoče, katerih število se je med tem časom podvojilo, naj se zanimajo za misel agrarne reforme, naj bo vsakega želja in čast, da pristopi kot član kmetijski podružnici in tako dobi vpliv pri agrarni postavodaji, ker so vse podružnice združene v kmetijski družbi, ki je zvezana z agrarno centralo na Dunaju. Gospod glavni tajnik upa in pričakuje, da bo šentjurska podružnica jedna največjih in najdelavnejših in obljubi svojo pomoč. — Nato je na novo pristopilo podružnici 10 članov. Meje podružničnega delokroga so se določile na občine Št. Jurij trg, Št. Jurij okolica, Dramlje, Kalobje, Sv. Lovrenc pri Prožinu, za sedaj tudi iz okraja Šmarje pri Jelšah, Ponikva, Št. Vid in Makole. Na predlog gospoda Regule se sklene prirediti v teh občinah zborovanja podružnice, poučiti ljudi o namenih in nalogah štajerske kmetijske družbe in jih vabiti, da pristopijo. Prvo tako zborovanje se bo vršilo na Ponikvi. Nato je podal podpisani poročilo o dosedanem delovanju podružnice, ki se je vzelo z zadovoljstvom na znanje. Načelstvo podružnice je bilo soglasno izvoljeno iz gospodov, ki so prej načelovali podružničnemu krožku. Gospodu načelniku, cesarskemu svetniku dr. Gustavu

Ipavicu se je izrazila za njegovo dosedanje delo zahvala in prošnja, naj mlado podružnico, ki jo je ustvaril, še nadalje podpira z besedo in dejanjem. Z željo, da se naša podružnica razvija krepko in čilo, izražamo tudi mi na tem mestu njenemu vstanovitelju najpristrčnejšo zahvalo.

Sv. Jurij ob juž. žel., 21. maja 1907.

Jožef Drogenik l. r.

Maribor. (Nagrade poslov.) Podružnica Maribor c. kr. kmetijske družbe za Štajersko je sklenila, da bo tudi letos dala pridnim poslom in viničarjem nagrade. Pravico do teh nagrad pa imajo samo tisti posli in viničarji, ki služijo pri kakem članu mariborske podružnice. Pri viničarjih se ne bo gledalo na to, kako dolgo so že v službi, ampak v kakem stanju je vinograd, ki ga obdelujejo. Odbor podružnice bo izvolil poslanstvo, ki si bo tekom meseca septembra ogledalo dotične vinograde. Nekolekovane prošnje za take nagrade se morajo uposlati najpozneje do 31. avgusta 1907 načelstvu kmetijske podružnice v Mariboru. Potrditi mora gospodar dotičnega prosilca, da res že tako dolgo pri njem služi in županstvo dotične občine, da je prosilec nagrade res vreden. Nagrade se bodo razdelile enkrat v pozni jeseni na občnem zboru mariborske podružnice štajerske kmetijske družbe.

Št. 21.837
3099

Razglas.

Za pokončevanje modrasov in gadov (strupenih kač) se bodo tudi letos izplačevale nagrade in sicer po 1 krono za vsako.

Tisti, ki hočejo dobiti take nagrade, morajo poslati ubite kače ali vsaj njihove glave gospodu kustosu zoološke zbirke na deželnem muzeju „Joaneju“ v Gradcu.

Da so stroški za pošiljatev manjši, naj se shranjujejo glave v dobro zaprti, z denaturiranim špiritom napolnjeni steklenici tako dolgo, da se jih nabere večje število. Predno se odpošljejo, naj se vzamejo iz špirta, dobro se posušijo in potem pošljejo v škatlji iz lepenke ali lesa, na kateri mora biti označen natančen naslov pošiljalca.

Nagrade se izplačajo navadno mesec dni pozneje, ko so se vposlale kače in se je spoznalo, da so res strupene.

Na reklamacije se ne ozira v nobenem slučaju.

Med 1. julijem in 15. septembrom se ne izplačujejo nagrade in ne sprejemajo pošiljke, ker pošta ne sprejme med tem časom kač za pošiljanje, ker je vročina prehuda in začnejo kače zato gniti in smrdeti.

Kače, ki se vlovijo med tem časom, se lahko shranejo na zgore omenjeni način in vpošljejo po 15. septembru.

V Gradcu, 28. maja 1907.

Od štajerskega deželnega odbora.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 27. maja do 2. junija 1907. Pripeljalo se je 78 vozov z 668 meterskimi stoti sena in 25 vozov z 196 meterskimi stoti slame; sejm je bil slabeje obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kisló od K 6.— do K 7.80, sladko od K 6.20 do K 8.—; ržena slama od K 6.60 do K 7.40; pšenična slama od K 6.40 do K 7.20, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 6. junija 1907. Prignalo se je 356 volov, 186 bikov, 500 krav, 158 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in 269 konjev.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 20 bikov, 10 krav, — telet; na Gornje Štajersko, 100 volov, 38 bikov, 72 krav, — telet; Voralberško: 8 volov, 4 bikov, 38 krav, — telet; v Nemčijo: 8 volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: 6 volov, 18 bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: — volov, 2 bikov, 158 krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 80.— do K 88.— (izjemoma K 94.—), poltolsti od K 72.— do K 78.—, suhi od K 66.— do K 70.—; voli za pitanje od K 60.— do K 70.—; klavne krave, tolste od K 62.— do K 70.—, poltolste od K 50.— do K 60.—, suhe od K 38.— do K 48.—; biki od K 66.— do K 80.—; dojne krave do 4. teleta od K 66.— do K 74.—, čez 4. tele od K 56.— do K 62.—, breje od K 52.— do K 64.—; mlada živina od K 64.— do K 70.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet od K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 7. junija 1907. Zaklane živina: 831 telet, 1464 svinj, 24 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.02 do K 1.14; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.16 do K 1.24; nemške mesne svinje od K 1.18 do K 1.22; nemške pitanske svinje od K 1.04 do K 1.10; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.14 do K 1.20; mesne svinje od K 1.02 do K 1.20; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.68 do K —.76; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 8.—.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruzna		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	10	—	850	850	9	—	750	850	—	—	—	—
Ormož ...	50	10	50	9	—	8	—	925	7	—	7	—	—
Gradec ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	11	50	960	8	—	9	—	750	—	—	—	—
Maribor ...	50	9	25	825	850	880	770	8	—	—	—	—	—
Ptuj ...	50	10	50	850	850	890	775	8	20	—	—	—	—
Inomost ...	50	9	95	920	—	—	893	—	—	—	—	—	—
Celovec ...	50	9	55	7	—	—	950	850	—	—	—	—	—
Ljubljana	50	10	—	775	750	9	—	725	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd	50	9	85	865	8	—	890	8	—	—	—	—	—
Dunaj ...	50	10	36	861	761	878	766	—	—	—	—	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kisló		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	10	50	850	3	—	3	—	250	250	—	—	—
Ormož ...	50	10	—	11	—	350	3	—	250	220	—	—	—
Gradec ...	50	10	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	—	—	—	—	375	3	—	325	3	—	—	—
Maribor ...	50	9	—	20	—	240	—	—	240	230	—	—	—
Ptuj ...	50	10	—	9	—	550	280	340	290	—	—	—	—

(Nadaljevanje na strani 96.)

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Letno poročilo zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem za poslovno leto 1906. in letopis za gospodarsko združništvo na Štajerskem.

Poročilo o celotnem poslovanju in njegovih uspehih, ki ga mora podati načelstvo zveze po določbah § 12 zvezinih pravil na zvezinem zborovanju, je že dotiskano in se je proti koncu meseca maja že razposlalo vsem pri zvezi včlanjenim društvom. Ker je poročilo zelo podrobno in urejeno po različnih strokah zvezinega delovanja, ker se vidi v „Letopisu za gospodarsko združništvo na Štajerskem“ delovanje vsake posamezne zadruge v letu 1906., priporočamo vsem pri nas včlanjenim društvom in zadrugam, da si oboje dobro in natanko pregledajo in preučijo.

II.

Poročilo o spomladnem plemenskem sejmu za murbodensko govedo v Judenburgu, dne 2. maja 1907.

Gotovo je, da dobijo živinorejci več dobička s tem, da redijo plemensko živino kakor pa pitano. Zato priporočamo vsem, da naj pristopajo k živinorejskim zadrugam, oziroma, da podpirajo snovanje novih takih zadrug, ki hočejo s samopomočjo povzdigniti domačo živinorejo. Štajersko govedo je že od nekdaj na zelo dobrem glasu, a njegovo dobro ime se bo še povzdignilo, če se bo z zadrugami skrbelo za to.

Ker so nagrade nekako bodrilo za živinorejce, so se razdelile na plemenskem sejmu za posebno vzorne kmetovalce, ki so prignali lepo plemensko živino, nagrade v skupnem znesku 1660 K. V to pa so prispevali:

1. država	400 K
2. dežela	200 „
3. štajerska hranilnica	300 „
4. okrajni zastop v Judenburgu	500 „
5. mestni urad Judenburg	100 „
6. okrajni odbor Oberzeiring	30 „
7. podružnica v Knittelfeldu (za premiranje mladih bikov)	25 „
8. podružnica v Judenburgu	50 „
9. okrajni odbor v Knittelfeldu (se sme porabiti samo za nagrade kmetom iz Knittelfeldskega okraja)	50 „
10. zveza je dodala, da se svota 25 K za okroži na 30 K	5 „
Skupno torej	1660 K

Razen tega je dovolila c. kr. kmetijska družba dve veliki in pet malih kolajn iz srebra z opazko, da se morajo porabiti velike kolajne v prvi vrsti za cele vzorne plemenske črede, ki pridejo na trg, male pa se lahko porabijo tudi za posamezna plemenska goveda.

Zgore omenjeni znesek za premiranje se je tako-le razdelil:

8 prvih daril po 60 K =	480 K
12 drugih „ „ 40 „ =	480 „
14 tretjih „ „ 30 „ =	420 „
14 četrtih „ „ 20 „ =	280 „

48 daril torej. 1660 K in 2 veliki srebrni kolajni c. kr. kmetijske družbe,

5 malih srebrnih kolajn c. kr. kmetijske družbe.

Torej se razdelilo 55 daril.

Darila so se razdelila tako-le:

I. za mlade bike:

4 prva darila po 60 K, 5 drugih daril po 40 K, 4 tretja darila po 30 K, 4 četrtja darila po 20 K in jedna mala srebrna kolajna, ki jo je dobil gospod Janez Irregger, po domače Etschmaier pri Sv. Juriju nad Judenburgom.

II. Za mlade bikece, še ne stare eno leto:

1 prvo darilo 60 K, 1 drugo darilo 40 K, 3 tretja darila po 30 K, 2 četrti darili po 20 K, 1 velika srebrna kolajna in sicer gospodu Simonu Steinerju za šest lepih, premiranih telet, 1 mala srebrna kolajna gospodu Ignaz Ritzingerju.

III. Za mlade telice z drugimi zobi:

3 prva darila po 60 K, 5 drugih daril po 40 K, 4 tretja darila po 30 K, 4 četrtja darila po 20 K, 1 veliko srebrno kolajno in sicer gospodu Romanu Neuperju v Unterzeiringu, za več lepih, premiranih telic, 1 malo kolajno in sicer gospé Barbari Dam v Eberdorfu.

IV. Za telice s prvimi zobi:

1 drugo darilo po 40 K, 3 tretja darila po 30 K, 4 četrtja darila po 20 K, 2 mali srebrni kolajni in sicer gospodu Jožefu Baumgartnerju, pri Sv. Juriju nad Judenburgom, gospodu Janezu Sauerju v Eichdorfu.

K sklepu naj še omenimo, da se je na tem sejmu prodalo mnogo plemenske živine, ker sta med drugimi kupila zastopnik nižjeavstrijskega deželnega kulturnega sveta, tajnik gospod profesor Rudiger in zastopnik c. kr. kmetijske družbe, gospod glavni tajnik Franz Juvan, lepo število plemenskih bikov za lepo ceno.

III.

Mednarodno zborovanje gospodarskih zadrug, Dunaj 1907 in VIII. mednarodni gospodarski kongres, Dunaj 1907.

Kakor je oznanjeno v prejšnjih številkah „Zadruga“, se je vršilo v sredo, 22. in v petek, 24. maja 1907 na Dunaju v zbornici trgovskega doma prvo mednarodno zvezino zborovanje gospodarskih

zadrug in od 21. do 25. maja 1907 se je vršil VIII. mednarodni agrarski kongres. Obojica zborovanj se je vršila velepomembno in donesla marsikaj važnega za naše kmete. O sklepih, ki se tičejo gospodarskega združništva, bomo poročali v prihodnjih številkah.

IV.

Društvo za zavarovanje konj za politični okraj Ljubno.

Dne 3. maja se je vršila v društvenem domu v Ljubnem (Gor. Štaj.), Langgasse 88, kjer je bila prej dekliška meščanska šola, tretja seja (za mesec april) društva za zavarovanje konj v političnem okraju Ljubno. Pri tem so se obravnavale sledeče točke:

1. Posvetovalo se je o pogodbi s kako zavarovalnico, naj zavaruje društvene konje zoper škodo po blisku in ognju; pogodba se je sprejela. Za sklepanje pogodbe sta se določila v smislu § 30, odstavek 1 društvenih pravil predsednik in jeden član odbora. Dotična zavarovalnica vzame na zavarovanje vse društvene konje za dobo enega leta od 1. junija 1907, če se ji plača 2 od 1000 cenilne vrednosti.

2. Dopisi se naznanijo, vzamejo na znanje in vsem onim, ki so prispevali s podporami, se izreče prisrčna hvala.

Gospodom društvenim živinozdravnikom in v političnem okraju naseljenim mesarjem se naznani odlok namestnije, ki določa, da se morajo zavarovani konji, če ponesrečijo in se ne dajo transportirati, takaj zaklati pod nadzorstvom živinozdravnika.

3. Kmetijski podružnici v Ljubnem (Gor. Štaj.) se podari 50 K za uravnavo in ureditev društvenih prostorov.

4. Za nekega konja, ki je poginil meseca aprila 1907, se plača izjemoma v pravilih določena 80 odstotna odškodnina cenilne vrednosti 500 K v znesku 400 K.

5. Jednega člana, ki ima 5 konjev, so črtali iz društva, ker doslej še ni plačal premije. Jeden član je izstopil iz društva, ker je prestavil svojega iz ljubenskega okraja v Gradec.

6. Stanje zavarovalnice je torej bilo 30. aprila 1907 19 občin političnega okraja Ljubno s 116 posestniki in 338 konji v zavarovalni vrednosti 207.560 K, torej znaša prirastek od meseca marca 1907 dva posestnika s 17 konji v zavarovalni vrednosti 13.150 K.

31. marca 1907 je bilo iz 19 občin 114 posestnikov s 321 konji v zavarovalni vrednosti 194.410 K in v začetku društvenega poslovanja (1. marca 1907) iz 19 občin 108 posestnikov s 302 konji v zavarovalni vrednosti 182.320 K, torej znaša skupni prirastek 8 posestnikov s 30 konji v zavarovalni vrednosti 25.240 K.

Poginila sta dva konja v zavarovalni vrednosti 900 K in za to je znašala odškodnina 720 K, stroški za seciranje 14—20 K, torej skupni izdatki za ta konja 734·20 K.

Za mesec maj je zopet vloženih sedem prošelj za zavarovanje.

V.

Poročila blagovnega oddelka „Zveze gospodarskih zadrug za Štajersko“.

1.

Bakrena galica.

Zveza še ima več zelo izvrstne bakrene galice v zalogi in jo pošilja, dokler bo še kaj zaloge, od svojih zalog v Mariboru in Gradcu.

2.

Žveplena moka.

Zveza je kupila večjo množino pristnega rimskega žvepla, znamka „Solfo Ventilato Trezza“, za zelo ugodno ceno in ga oddaje od svojih skladišč v Celju, Mariboru ob Dravi in Gradcu za najnižje cene.

Žveplo „Solfo Ventilato Trezza“ — ki ga pripravljajo s posebnimi, patentiranimi centrifugalkami — je popolnoma čisto, zelo drobno, ima posebne molekularne lastnosti in vpliva hitreje in uspešneje kakor vsako drugo, je torej najpopolnejše in najizvrstnejše, kar se jih prideluje.

Kakor sploh pristno rimsko žveplo, je „Ventilato Trezza“ mastno in lepivo,

tako da ga tudi dalje trajajoči dež n more sprati s trsov in tako uničiti njegov učinek. Ker je zelo na drobno zmeljeno, pride tudi v najmanjše razpoke na trsu, kjer potem dela proti različnim trsnim boleznim. To žveplo se popolnoma izrabi, dočim imajo druge vrste žveplene moke debelejša zrna, ki ne pridejo v trs, ampak popadajo na tla.

Naročila naj se pošljejo, kakor hitro je mogoče „Zvezi gospodarskih zadrug za Štajersko“, ker bomo poznejša naročila lahko izvrševali le v toliko, kolikor bomo še imeli žveplene moke na razpolago.

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovoljivo vposlati naravnost družbini pisarni.

Tržna poročila.

(Nadaljevanje.)

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 24. junija v Ljubnem*, okr. Gornji-grad; na Laškem**, v Stainzu**, v Kirchbachu**, v Hieflavu, okr. Eisenerz; v Waldu, okr. Mautern; pri Sv. Lenartu v Slov. gor.**; pri Sv. Rupertu**, okr. Weiz; v Konjicah**, v Fürstfeldu**, v Irđningu; v Hartbergu ob Lebringu**, okr. Hartberg; v Čermožišah**, okr. Rogatec; v Podsredi**, okr. Kozje; v Stralleggu, okr. Birkfeld.

Dne 25. junija v Ormožu (svinjski sejem); v Lipnici*.

Dne 26. junija v Holleneggu**, okr. Deutsch-Landsberg; v Stallhofnu**, okr. Voitsberg; pri Sv. Križu, okr. Ljutomer; na Ptuju (sejem s ščetinarji); v Cmureku**, v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Mariboru*.

Dne 27. junija pri Sv. Lovrencu na Drav. polju**, okr. Ptuj; na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogato živino).

Dne 28. junija v Feldbachu.

Dne 29. junija v Geistthalu, okr. Voitsberg; v Saali, okr. Voitsberg; v Mönchwaldu, okr. Vorau; pri Sv. Petru pri Ljubnem (Gor. Št.); pri Sv. Petru pri Oberwölzu; na Gomilici, okr. Lipnica.

Dne 1. julija v Zrečah**, okr. Konjice; pri Sv. Petru**, okr. Gornja Radgona; na Spodnji Polskavi*, okr. Slovenska Bistrica; v Trnovcu**, okr. Ptuj; v Olimjem**, okr. Kozje; v Rajhenburgu**, okr. Sevnica; v Sopotih**, okr. Brežice; v Pischelsdorfu**, okr. Gleisdorf; v Ribnici**, okr. Marnberg; pri Sv. Janžu**, okr. Arvež; na Gomilici**, okr. Lipnica; v Aflenzu; v Ligistu**, okr. Voitsberg; v Ormožu*; v Celju*.

Dne 2. julija v Petrovčah**, okr. Celje; na Tinskem**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Außenhofu**, okr. Hartberg; v Oppenbergu, okr. Rottenmann; v Ormožu (svinjski sejem); na Ptujski (Črni) gori**, okr. Ptuj; na Polensaku, okr. Ptuj; v Rogatcu (sejem z rogato živino); v Radgoni*; pri Sv. Ilju ob Turjaku**, okr. Slovenji Gradec; v Wildonu**.

Dne 3. julija v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež; na Ptuju (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 4. julija v Stainzu, okr. Kindberg; v Vojniku*, okr. Celje; pri Sv. Petru ob Ottersbachu**, okr. Cmurek; v Vidmu*, okr. Brežice; v Vuzenici; na Rečici**, okr. Gornji-grad; pri Sv. Vorihu**, okr. Deutschlandsberg; v Reinu**, okr. Gradec okolica; na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogato živino in konji); v Windischhartmannsdorfu**, okr. Gleisdorf.

Dne 5. julija na Spodnji Polskavi*, okr. Slov. Bistrica; v Peklu*, okr. Slov. Bistrica.

Dne 6. julija v Brežicah (svinjski sejem); v Spielfeldu*, okr. Lipnica.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Schichtovo
milo
je naj boljše!

Natančni poskusi

so pokazali, da se Schichtovo milo v vsaki vodi — trdi ali mehki, vroči ali mrzli — hitro in zelo peni; lahko in močno prehaja v vlakna, nepričakovano hitro razkroji nesnago, ne da bi poškodovalo niti. Schichtovo milo je popolnoma čisto in nima nikakih jedkih snovi; izdeluje se že desetletja v isti kakovosti iz najboljših snovij. Če je rabimo za vsako snaženje in vsako pranje, ravnamo pametno in si prihranimo v gospodarstven mnogo dela, časa in denarja. 184—10

Gospode naročevalce

uljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovoljivo sklicevati na naš list.

Mit FATTINGER'S BLUTFUTTER LUCULLUS

Izreja in debelost
se pri svinjah posebno hitro in s čudovitimi uspehi doseže, če rabimo Fattingerjev patentiran dodatek k piči „LUCULLUS“

Največja redilna moč, lahka probavljivost, neprekošljivi redilni učinki. Cena za 50 kg 10 K od Dunaja z vrečo vred. — Cenike razpošilja brezplačno. Tierfutterfabrik Fattinger & Co., Dunaj — Wieden.

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“, dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Mariborska mlekarna, družba z o. z. v Mariboru kupuje vsak čas

— neposneto mleko, smetano, surovo maslo

za najboljše dnevne cene ali tudi na letni račun. 121—18

Akcijaska družba Alfa-Separator

Dunaj, XII. Wienerbergstraße 31.

Zaloga v Pragi in Krakovu.

Model 1906.

Original Alfa-Laval-Separatorji
prekašajo vse.

— Izredne izboljšave. —

Najbolj primerni, ker so trpežni, ker se lahko ravna z njimi in ker posna mejo čisto in največ smetane.

Dobre zastopnike iščemo.

Zahtevajte obširen cenik, ki se vam pošlje zastonj in poštine prosto.

Prodaja na drobno in skladišče vzorcev: 92—20

Gradec, Annenstrasse 26